

โอวาทสมเด็จ

วัดสัมพันธวงศ์

พิมพ์เป็นที่ระลึก

พระราชกวี (มานิต ถาวโร ป.ธ. ๙)

รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์

เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่

พระเทพปัญญามุนี

๕ ธ.ค. ๒๕๑๔

โอวาทสมเด็จ

วัดสัมพันธวงศ์

พิมพ์เป็นที่ระลึก

พระราชกวี (มานิต ถาวโร ป.ธ. ๙)

รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์

เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่

พระเทพปัญญามุนี

๕ ธ.ค. ๒๕๑๔

อารัมภกถา

เนื่องในศุภวารดิถีวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรธรรมิกมหาราชาธิราชเจ้า องค์เอกอัครศาสนูปถัมภ์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๔ ปีนี้ ท่านเจ้าคุณพระราชกวี (มานิต ถาวโร ป. ธ. ๙) เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ จากชั้นราช เป็นชั้นเทพ ที่ "พระเทพปัญญามุนี" คณะวัดสัมพันธวงศ์ และศิษยานุศิษย์ ตลอดถึงผู้ที่เคารพนับถือในพระคุณท่าน มีความปีติยินดีอนุโมทนาสาธุการ มีสมานฉันท์ พร้อมใจกันแสดงมุทิตาจิต จัดพิมพ์หนังสือ "โอวาทสมเด็จ" ถวาย เพื่อพระคุณท่านจะได้แจกเป็นธรรมบรรณาการแก่ท่านผู้มาแสดงมุทิตาจิตในวันนั้น อันโอวาทสมเด็จ ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดราชบพิธ เจ้าคณะจังหวัดพระนคร (ธรรมยุต) ได้ประทานแก่พระภิกษุสามเณรวัดสัมพันธวงศ์ในวันแต่งตั้งท่านเจ้าคุณพระราชกวี เป็นเจ้าอาวาสวัด

สัมพันธวงศ์ ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๔ นั้น มีใจความเป็นสารสำคัญ ที่พุทธศาสนิกชนทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ ผู้รับผิดชอบต่อความเสื่อมความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาจะมองข้ามเสียมิได้ ควรได้รู้ได้ทราบแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ และแนะนำสั่งสอนอนุชนต่อไป เพื่อให้สำเร็จเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น และเพื่อความเจริญก้าวหน้า ดำรงอยู่มั่นคงแห่งพระบวรพุทธศาสนาตลอดกาลนาน

คณะวัดสัมพันธวงศ์หวังว่าหนังสือนี้คงจะให้ข้อคิดและคติชีวิตแก่ทุกท่านที่ได้รับแจกไป และได้อ่านดูโดยตลอด

ในที่สุดนี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงอภิบาลคุ้มครองท่านเจ้าคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์คราวนี้ ให้ปลอดจากภยันตราย ถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาตลอดกาลนาน เทอญ.

คณะวัดสัมพันธวงศ์

๕ ธ.ค. ๑๔

โอวาท ของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

วันแต่งตั้งเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๔

ขอปรารภกับพระภิกษุสามเณรวัดสัมพันธวงศ์

ผมเองได้รับคำสั่งจากสมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต ให้นำใบตราตั้งเจ้าอาวาสมามอบให้พระราชกวี วัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีเนื้อความในใบตราตั้ง ดังต่อไปนี้

แต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๖/๒๕๑๔

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๕ เบญจ แห่งกฎ-มหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม (พ. ศ. ๒๕๐๙) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ. ศ. ๒๕๐๕

จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้พระราชกวี ฉายา ถาวโร อายุ ๕๓ พรรษา ๓๓ วิทยฐานะ ป. ธ. ๙ วัดสัมพันธ-วงศ์

ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ตำบลสัมพันธวงศ์ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร มีหน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ. ศ. ๒๕๐๕

พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้น จงอยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติการโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธ-ศาสนาตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๓ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

เป็นอันว่าในวัดสัมพันธวงศ์ มีเจ้าอาวาสต่อไปโดยสมบูรณ์แล้ว จึงขอให้พระภิกษุสามเณรทุก ๆ รูปจงสำนึกไว้ว่า เรามีหัวหน้าปกครองขึ้นมาแล้ว เพราะว่าท่านผู้เป็นเจ้าอาวาสได้ล่วงลับไป จึงขาดเจ้าอาวาสลง แต่มาบัดนี้ เราก็มีเจ้าอาวาสเป็นหัวหน้าปกครองเราขึ้นแล้ว โดยมีพระผู้หลักผู้ใหญ่ในคณะมามอบใบตราตั้งให้ ทั้งนี้ก็เป็นหน้าที่ของพวกเราทุก ๆ องค์ ทั้งสามเณรทั้งภิกษุ เมื่อมาอยู่ในวัดนี้แล้ว เราต้องสำนึกอยู่เสมอว่า เรามีส่วนเป็นเจ้าของของวัด มีส่วนที่จะรับผิดชอบในส่วนความ เจริญและความเสื่อมเสียของวัดด้วยเหมือนกัน อย่าถือว่าเราเป็นลูกวัด แล้วไม่มีหน้าที่ในเรื่องนี้ มีหน้าที่แต่เพียงว่า คอยให้เจ้าอาวาสบันดาลความสุขความเจริญ ให้แก่ตัวฝ่ายเดียวโดยไม่เอาใจใส่ในเรื่องนี้ อย่างนี้ชื่อว่า ปฏิบัติหน้าที่ของตนผิด เพราะว่าในหมู่คณะ ทุกหมู่ทุกคณะจำเป็นจะต้องมีหัวมีหางด้วยกัน ที่คนเรามีหัว มีมือมีอวัยวะต่าง ๆ นี้ ก็เพื่อให้การดำเนินชีวิตของเราได้

รับความสะดวกไปทุกอย่าง ธรรมชาติที่สร้างหู สร้างหัว สร้างอะไรทุกอย่างนั้น ก็เพื่อการสะดวกแก่การดำรงชีวิต สถานที่ต่าง ๆ ทุก ๆ แห่งก็จำเป็นจะต้องมีหัวหน้าหัวตาไว้เหมือนกัน คือเมื่อเรามีเจ้าอาวาสแล้ว เจ้าอาวาสก็มีเพียงสองหู สองตาเท่านั้น จะมีเวลาจัดงานวัดวาให้ตลอดรอดฝั่งไม่ทั่วถึง ก็ต้องอาศัยหู ตา เรี่ยวแรงของภิกษุสามเณรภายในวัดตามลำดับ เพื่อได้รับภาระแบ่งสรรค์ปันส่วนมากน้อยตามที่เจ้าอาวาสจะเห็นสมควรว่า ควรจะมอบหมายหน้าที่อันนี้สิ่งนี้ให้แก่ใครบ้าง ส่วนเราผู้เป็นพระภิกษุสามเณรที่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้ง จากเจ้าอาวาสอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม ก็ให้ถือว่าในฐานะที่เราเป็นพระเป็นเณรอยู่ด้วยกัน ก็จำเป็นที่จะต้องแจกจ่ายหูตาความไม่ดีไม่งาม ซึ่งจะมาจากภายนอกวัด ก็คอยป้องกันไว้ และความไม่ดีไม่งามที่จะเกิดขึ้นภายในวัด เราก็คอยระมัดระวังเหมือนกัน

และชาวบ้านเขาถือว่า วัดเป็นที่อยู่ของผู้ประพฤติ

ดีประพฤติชอบ ซึ่งแสดงเพศเป็นภิกษุบ้าง เป็นสามเณรบ้างว่า เป็นผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบกว่าเขา แม้เราจะมีอายุปูนลูกปูนหลานของเขาก็ตาม เขาก็ยังทำบุญใส่บาตร–ทูนหัวให้ ทั้งนี้มิใช่ว่าเราวิเศษกว่าเขาอะไรนักหนา ครั้งแรกเมื่อเราบวชมาใหม่ ๆ ก็มีแต่ผ้าเหลืองเท่านั้นที่ชาวบ้านเขาเคารพกราบไหว้ ถึงกระนั้นเขาก็ยังเคารพกราบไหว้ เพราะว่าผู้ที่ทรงเพศอย่างพระภิกษุหรือสามเณรอย่างนี้นะ ชาวบ้านเขาเข้าใจว่าทรงเพศคล้ายคลึงกับพระพุทธเจ้า เขาจึงเคารพกราบไหว้บูชา โดยเชื่อว่า ผู้ที่ทรงเพศนุ่งห่มมีชีวิตอย่างนี้ เป็นผู้ที่มีคุณงามความดีกว่าเขา สูงกว่าเขาก็นับว่าเป็นความจริง ที่พระพุทธเจ้าทรงพระบัญญัติไว้ว่า พระภิกษุจะต้องอยู่ในสิกขาบทวินัย หรือทราบกันโดยทั่วไปว่า จะต้องเป็นผู้มีศีล ๒๒๗ สามเณรก็มีศีล ๑๐ ข้อ แต่กระนั้นก็ยังต้องอาศัยปฏิบัติรองจากศีลของพระภิกษุอีกหลายอย่าง เช่น เสขิยวัตรเป็นต้น อย่างนี้ก็ชื่อว่า เราเป็นผู้สูงกว่าเขา ถ้าเราเป็นผู้รักธรรม

รักวินัยยึดธรรมยึดวินัยไว้เสมอ อย่างนี้แล้ว ชื่อว่า ไม่มีการทำผิดพลาด ยึดเอาความเข้าใจของชาวบ้านไม่ให้เขวไป โดยเฉพาะตัวเองไม่ได้หลอกลวงชาวบ้านเขาให้ผิดความประสงค์ เพราะชาวบ้านเขาถือว่า เราเป็นพระเป็นเณรมีศีลมีธรรมสูงกว่าเขา และเราก็มีศีลมีธรรมสูงตามหน้าที่ของเรา ก็สูงกว่าเขาอยู่แล้ว อย่างนี้เรียกว่าประพฤติศีลปฏิบัติตัวตามความเข้าใจของชาวบ้าน ถ้าเราย่อหย่อน ไม่เอาใจใส่ตามสิกขาบทวินัยก็ตาม หรือไม่เอาใจใส่ต่อระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือตลอดจนระเบียบแบบแผน กฎ-หมายหรือระเบียบที่ทางคณะสงฆ์บัญญัติอยู่แล้ว อย่างนี้ก็ชื่อว่า เราเป็นผู้มาทำลายความดีความงาม หรือทำลายศักดิ์ศรีของเรา หรือทำลายความเข้าใจของชาวบ้านให้ไขว้เขวไปมาก อย่างนี้แล้ว ก็เป็นอันตรายมากโดยเฉพาะในวัดของเราอย่างนี้ เราจำเป็นที่จะต้องช่วยกันส่งเสริม ช่วยกันสนับสนุนอย่างที่ว่ามาแล้วนี้และอยากจะให้สำนึกไว้ด้วยว่า เราเป็นพระเป็นเณร

อย่างนี้ จะไปไหนมาไหน อยู่ในวงวัดของเราก็ตาม ก็ชื่อว่า เราเป็นผู้โฆษณาความดีความงามของพระ-ศาสนาอยู่ในตัวแล้ว เราจะไปไหนมาไหน โดยไม่นึกถึงความเป็นเพศพระเพศเณร ปล่อยไปตามเรื่องตามราว ไม่สำรวมตามสิกขาบทวินัย ดังที่กล่าวมานี้แล้ว ก็เท่ากับว่าเราโฆษณาความเสื่อมเสียของพระ-ศาสนา แต่ถ้าเราประพฤติดีปฏิบัติชอบตามระเบียบตามเสขิยวัตร ตามหน้าที่ของเราแล้ว ก็ชื่อว่า เราได้โฆษณาความดีของพระศาสนาไปด้วย เมื่อโฆษณาความดีของพระศาสนาให้เขาเห็น เขาก็เกิดความเชื่อความเลื่อมใส ยิ่งเขารู้ว่าเป็นพระเณรวัดไหน อยู่ที่ไหน อะไรต่าง ๆ นี้ ก็จะเกิดศรัทธาความเชื่อ ปสาทะความเลื่อมใสติดตามมาด้วย อันนี้ก็เท่ากับว่า เป็นการช่วยส่งเสริมความดีของพระศาสนาอีกด้วย และยังเป็นการช่วยส่งเสริมคุณงามความดี ของหมู่ของวัดวาอารามของเราไปด้วย โดยเฉพาะช่วยส่งเสริมคุณงามความดีของวัดวาอารามของเราไปด้วย อย่านึกว่าเรา

ไม่มีหน้าที่จะต้องไปช่วยจัดแจงวัดวาอย่างนั้นอย่างนี้ หรือว่าเราไม่มีหน้าที่ที่จะไปช่วยเหลืออะไร เราเป็นเด็กเป็นเล็ก เราจะแบมือรับความอุปการะจากผู้ใหญ่อยู่เสมอ เมื่อผู้ใหญ่ไม่ได้ให้ความอุปการะอะไร เราก็จะแสดงท่านั้นท่านี้ อะไรต่าง ๆ นี้ ประพฤติอย่างนี้ไม่ถูก เราเป็นผู้น้อย ก็ต้องประพฤติตัว ปฏิบัติตัวอย่างผู้น้อยให้ผู้ใหญ่ท่านเอ็นดูสงสาร ด้วยการขยันหมั่นเพียรตามหน้าที่ของผู้น้อย อย่าก้าวก่ายหรือทำผิดหน้าที่ของผู้น้อย ผู้ใหญ่ก็เหมือนกัน-ต้องทำหน้าที่ตามลักษณะของผู้ใหญ่ เราเป็นพระเป็นเณรก็มีการศึกษาธรรมวินัยโดยเฉพาะได้ศึกษาพระวินัยกันมาแล้ว ในพระวินัยโดยเฉพาะในวินัยมุขเล่ม ๑ เล่ม ๒ ก็ล้วนแต่มีระเบียบแบบแผนที่จะให้เราดำเนินตามโดยตลอดไป ถ้าเราเรียนมาแล้ว แต่ไม่พยายามปรับปรุงนิสัยใจคอของเราให้เข้าหาหลักธรรมหลักใจ มีศีลวินัยไม่เสมอกันเช่นนี้แล้ว ก็เท่ากับว่ามาเป็นผู้ขัดขวางทางความเจริญของพระศาสนาเสียแล้ว แม้จะตั้งอกตั้งใจมาอาศัยพระ-

ศาสนานี้อีกก็ตามเถอะ แต่ว่าถ้าไม่ประพฤติตัว ปฏิบัติตัว ไม่ปรับปรุงนิสัยใจคอ และกิริยามารยาทเข้าหาหลักคำสอนเสียบ้างแล้ว ก็เข้าหมู่เข้าพวกกับเขาไม่ได้ ก็กลายเป็นว่าสร้างขวากหนามให้ติดตัวเอง เข้าหมู่กับเขาไม่ได้ อย่างนี้ก็เป็นภัย อยู่ที่ไหนไม่มีใครเขาพออกพอใจ แม้ตัวเราเอง ถ้าใครมาประพฤติตัวปฏิบัติตัวกับเราเช่นนั้นบ้าง เราก็ไม่ชอบ เพราะฉะนั้น หลักสำคัญก็คือว่า สิ่งไรที่เราไม่ชอบให้คนอื่นเขามาทำกับเราอย่างไร เราก็ไม่ควรประพฤติอย่างนั้น นี้ขอให้ถือเป็นหลักไว้

โดยเฉพาะในคณะธรรมยุตของเราในเวลานี้ ขอให้รับทราบไว้ว่า ได้มีความเสื่อมความไม่ดีงามขึ้นมาก มีคนพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า กิริยามารยาทบางสิ่งบางอย่าง ความประพฤติปฏิบัติบางสิ่งบางประการ ที่เราเคยตำหนิติเตียนสงฆ์อีกฝ่ายหนึ่งว่า ไม่เอาใจใส่ต่อพระธรรม-วินัยต่อสิกขาบทต่าง ๆ นั้น บัดนี้มันย้อนเข้ามาในหมู่ในคณะของเราอยู่มาก แสดงว่าเรายอหย่อนลงมาก

และฝ่ายเขา เขาก็ย่อหย่อนมาหลายปี บัดนี้คล้าย ๆ กับว่าเขาฟื้นตัวขึ้น เขาจะประพฤติดีปฏิบัติชอบขึ้นมาบ้าง นี้ก็แปลว่า ฝ่ายเขาก็กำลังตรึงความดีความงาม ฝ่ายเราก็จะเป็นฝ่ายหย่อนลงไปสู่ความชั่วความเสียหาย อันนี้ก็ขอให้รับทราบไว้ว่า เราในฝ่ายคณะธรรมยุต ชื่อของคณะธรรมยุตก็แปลว่า "ยึดหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องประพฤติปฏิบัติ" ไม่ใช่ประพฤติปฏิบัติไปตามอำเภอใจของเรา ฉะนั้น ข้อนี้ก็ควรสำนึกกันไว้ให้มาก ถ้าเราจะสู้ข้อประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยไม่ไหวแล้วก็อย่าอยู่ ออกไปเป็นฆราวาสเสียดีกว่า ถ้าอยู่อย่างที่ว่ามาอาศัยพระศาสนาเลี้ยงชีวิตแล้ว รู้สึกว่าเป็นภัยเหลือเกิน ถ้าผู้ที่มีนิสัยใจคอเช่นนี้เข้ามาอยู่ก็เท่ากับแนวที่ห้าเข้ามาคอยทำลาย หรือบ่อนทำลาย ผู้เช่นนี้ แสดงว่าไม่ประพฤติดีปฏิบัติชอบให้สม่ำเสมอเหมือนกับหมู่กับพวกเขา ไม่รักษาศักดิ์ศรีของหมู่ของพวก อย่างนี้แล้วก็น่าเสียดาย ครูบาอาจารย์ของเราท่านได้พยายามก่อสร้างวางระเบียบ แบบแผนมาให้เรา

ชั้นหลัง ๆ นี้ได้ประพฤติปฏิบัติ ๑๐๐ ปีเศษมานี้แล้ว รู้สึกว่า เป็นพระเดชพระคุณของท่านมากที่ท่านได้วาง ระเบียบแบบแผนที่ดีงามไว้ให้เราประพฤติปฏิบัติ ควร จะได้สำนึก ควรจะได้ตอบแทนพระเดชพระคุณท่าน ด้วยความกตัญญูกตเวที คือว่า พระเดชพระคุณของ ท่านก็เป็นคุณงามความดี อย่างล้นเหลือของท่านแล้ว เราก็ควรประพฤติดี ปฏิบัติชอบตามระเบียบแบบแผน ที่ท่านได้วางไว้ เพื่อตอบสนองพระคุณของท่านบ้าง ถ้าจะว่าไปแล้ว พระศาสดาของเราก็เป็นบุคคลชั้นเจ้า นาย เป็นลูกของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะอาจารย์ บุราพาจารย์ของเราในคณะธรรมยุตนี้ ก็เป็นพระมหา-กษัตริย์เหมือนกัน แล้วก็อาจารย์ต่อมาคือ สมเด็จพระ-มหาสมณเจ้า ฯ เรียกว่าเป็นเชื้อพระวงศ์เหมือนกัน เท่า ๆ กับว่าเรานี้มีครูบาอาจารย์ หรือหัวหน้าหัวตา เป็นคนชั้นสูง เราเป็นลูกศิษย์ลูกหาของท่านเหล่านี้ รู้สึกว่าเป็นสง่าราศี ที่เราได้มีบุรพาจารย์เป็นคนชั้นสูง สามารถที่จะแนะนำข้อวัตรปฏิบัติ ในสิ่งที่คนชั้นสูงเขา

นิยม นับถือกัน มาให้เราประพฤติปฏิบัติตาม อันนี้แหละ เป็นคุณงามความดีของคณะธรรมยุตที่สืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยต้น ๆ ก็อย่างนี้ เรามีบุรพาจารย์เป็นคนชั้นสูง ท่านก็แนะนำในกิริยามารยาทความประพฤติปฏิบัติ การคิดการอ่านอะไรต่าง ๆ เป็นของบุคคลชั้นสูงทั้งนั้นเอามาชี้แจง แนะนำให้เราประพฤติปฏิบัติดีกว่าอาจารย์บางพวกที่ไม่มีพื้นเพในทางตระกูล ก็เท่ากับเป็นคนธรรมดา การรู้สึกนึกคิดก็ยังเป็นคนธรรมดาอย่างนี้ก็ไม่มีอะไรแปลกกว่ากัน

ฉะนั้น เราควรถือตัวไว้บ้างเหมือนกันว่า เรามีครูบาอาจารย์หรือบุรพาจารย์ ที่เป็นคนชั้นสูง ที่น่าเคารพนับถือบูชา ก็ควรจะได้รักษาระเบียบแบบแผนของท่านไว้ ยิ่งในสมัยนี้ด้วยแล้ว รู้สึกว่าน่าวิตกอีกแยะเหมือนกัน ที่ทางคณะสงฆ์ของเราพยายามที่จะให้พระเณรของเรามีความรู้เกี่ยวพันกับชาวบ้าน เพื่อไว้เป็นกำลังของคณะสงฆ์ที่จะได้สืบต่อเกี่ยวข้อง หรือแนะนำชักจูงคนอื่นให้เข้ามาสู่การเคารพนับถือในพระ

ศาสนา เมื่อเราศึกษาสำเร็จแล้ว แทนที่จะมาเป็นกำลังให้แก่วัดวาอารามบ้าง หรือแก่หมู่แก่คณะบ้าง กลายไปเป็นคนใช้ของชาวบ้านเสียหมด วัดก็เท่ากับว่าเป็นที่ผลิตเท่านั้นเอง เป็นโรงงานผลิตให้คนมีวิชาความรู้แล้วออกไป ออกไปเสียหมด อย่างนี้ก็ควรสำนึกไว้บ้างว่า เราได้มาอาศัยเพศเป็นพระเป็นเณร ชาวบ้านเขาก็ทำนุบำรุงกราบไหว้บูชาด้วยปัจจัยสี่ เขามิได้ต้องการให้เรากลับไปเป็นคนใช้ เขาต้องการที่จะให้เราส่งเสริมพระศาสนา ให้มีความเจริญรุ่งเรือง พระศาสนาจะเจริญรุ่งเรือง มั่นคงถาวร ไม่ใช่อยู่ที่สถานที่ก่อสร้าง สถานที่ก่อสร้างเราอาจจะบอกบุญชาวบ้านเขาร่วมมือร่วมกำลังกันมาหลาย ๆ สิบรายก็มาสร้างกันได้ แต่การสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้นในจิตใจของเรานี่ เราต้องทำเอง ด้วยน้ำใจที่ว่า เราได้มาอาศัยพระศาสนามีวิชาความรู้พอสมควร และมีผู้เคารพนับถือพอสมควรพอที่จะใช้ความรู้ความเฉลียวฉลาดของเราช่วยวัดช่วยวาด้วยประการใดบ้าง ก็ควรจะหาโอกาส

ช่วย อย่าเห็นว่าวัดเป็นเสมือนที่ถ่าย คือ ส้วม หรือมาอาศัยวัดชนิดที่เรียกว่า "ที่ไม่ได้เช่า ข้าวไม่ได้ซื้อ" อย่างนี้เรียกว่าเป็นภัยมาก

วัด–พระเณรจะมีไม่กี่องค์ก็ตาม แต่ว่าแต่ละองค์มีความประพฤติดีพอที่จะให้ชาวบ้านเขาไหว้ให้ครบ ๑๐ นิ้ว จะมี ๕ หรือ ๑๐ องค์ก็ตาม แต่ว่าให้ชาวบ้านเขาไหว้เคารพบูชาคุณงามความดีครบ ๑๐ นิ้ว ไม่ใช่ว่าเขาสักแต่ว่าไหว้ เราจะมีพระเณรมาก ๆ หลาย ๆ ร้อยหลาย ๆ สิบก็ตามเถอะ แต่ก็ล้วนแต่เหลวแหลกเลอะเทอะ ไม่เอากิจวัตร ไม่เอาอะไรต่าง ๆ สวดมนต์ไหว้พระอะไรก็ไม่เอา อะไรต่าง ๆ นี้ เท่าที่ทราบในเวลานี้ กิจวัตรทำวัตรเช้าทำวัตรเย็นเกือบทุกวัดละเว้นเสียหมดเลย ไม่รู้อะไรกัน ไม่รู้ขัดข้องอะไรกัน เกือบทุกวัดไม่ค่อยเอาใจใส่กันเลย นี่ก็เริ่มแสดงถึงความเสื่อมเสีย เพียงเท่านี้เราก็ทำกันไม่ได้แล้ว นับประสาจะทำอะไร กิจวัตรเช้าครั้งหนึ่ง เย็นครั้งหนึ่งเราก็ทำกันไม่ได้ อันนี้ก็แสดงความเสื่อมให้

ปรากฏแก่หูแก่ตาของชาวบ้านแล้ว ความศรัทธาความเลื่อมใสในจิตใจก็พลอยเสื่อมไปด้วยเหมือนกัน แต่มันเกิดจากภายในใจของแต่ละองค์แล้ว จึงปรากฏออกมาภายนอก ถ้าจะมีแต่พระเณรที่มีแต่ความเสื่อมภายในเข้ามาอยู่ อย่ามีเสียเลยดีกว่า ถ้าจะมีก็ขอให้มีที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง หรือที่ตั้งอกตั้งใจที่จะสร้างคุณงามความดีให้แก่วัด อย่างนี้–มีวัดละ ๙ องค์ ๑๐ องค์ก็พอ ถ้ามีกันมาก ๆ ก็มีความเหลวแหลกเลอะเทอะอีกเท่าตัว มักจะโฆษณาความเสื่อมความเสียเต็มวัดไปหมดเลย อย่างนี้ก็ไม่ได้ความ

ที่ปรารภให้ฟังนี้ มิใช่มาดูถูกดูหมิ่นนะ เท่าที่ชี้อธิบายให้ฟัง เท่าที่ผมเองก็ได้บวชมาตั้งแต่เป็นเณรจนกระทั่งเป็นพระมาจนปัจจุบันนี้ ก็ได้ผ่านได้เห็นการเป็นไปอะไรต่าง ๆ มา จึงนำมาเล่าอธิบายให้ฟังเพื่อเป็นการวางแนวทางให้ช่วยกันนึก

และต่อไปนี้ ท่านเจ้าคุณราช ฯ ก็จะเป็นผู้ปกครองในฐานะเจ้าอาวาส เพื่อรักษาศักดิ์ศรีของวัดสัมพันธ-

วงศ์เอาไว้ ซึ่งเคยมีชื่อมีเสียง มีความดีศักดิ์ศรีมาอย่างไร ก็ขอให้พระภิกษุสามเณรทุกรูปที่อยู่ในวัดนี้พยายามช่วยกัน อย่านึกว่า "ธุระไม่ใช่" อะไรก็แล้วแต่เจ้าอาวาส ๆ อย่างนี้ไม่ได้ และขอร้องให้ช่วยกันจัดการอะไรภายในวัดที่เราพอจะช่วยได้ ต้องพยายามช่วย เมื่อเรามาอยู่เช่นนี้แล้ว เราควรทำตัวของเราให้เป็นประโยชน์แก่หมู่แก่คณะบ้างตามสมควร ถือสุภาษิตที่ว่า "เมื่อจะอยู่ก็ขอให้เขาไว้ใจ เมื่อจะจากไปก็ขอให้เขาคิดถึง" ถ้าอยู่เขาไม่ไว้ใจ จากไปเขาก็ไม่คิดถึง อย่างนี้ก็ไม่ได้ความ จึงขอให้ร่วมมือกันทุก ๆ รูป จงพยายามเชื่อถ้อยฟังคำของเจ้าอาวาส ที่ท่านชี้แจงด้วยความเป็นธรรม จงพยายามช่วยกันประพฤติปฏิบัติตาม จงพยายามอย่าไปนำเอาความเสื่อมความเสียเข้ามาสู่ในวัด อย่าถือว่าเราเสื่อมเสียคนเดียวคงไม่เป็นไร ไม่ได้ เมื่อความเสื่อมเสียเกิดขึ้นแล้วมันก็ไม่ดีไม่งาม เป็นโทษแก่หมู่แก่คณะ โดยเฉพาะเป็นโทษแก่วัดของเรา เพราะฉะนั้นจึงขอให้ช่วยกันระลึกไว้

ต่อไปนี้ ก็ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของเรา จงช่วยดลบันดาลให้ภิกษุสามเณรในวัดนี้ทุก ๆ รูป จงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาทั่วกันทุกรูป เทอญ.

โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร
นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๗/๑๑/๒๕๑๔

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย
ถนนพระสุเมรุ หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๘๑๗๗๔๐
นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. ๒๕๑๔